

Geduld is een

Een zeldzame cactusbloem

Mijn moeder gebruikte - als kind van haar tijd - graag spreekwoorden en gezegden. 'Geduld is een schone zaak', was een van die uitdrukkingen die wij geregeld te horen kregen. Geduld, vandaag bleek waar geduld toe kan leiden.

TEKST EN FOTO'S
CAREL DE HASETH

Mijn vader had allerlei anekdotes en verhalen uit zijn jeugd die hij ons vertelde. Een van die verhalen ging over een kleine inheemse cactus, de *Opuntia curassavica*.

Hij vertelde dat hij als jongen van een jaar of tien, twaalf, ik schat zo rond 1925, in de mondi bij zijn ouderlijk huis liep en daar een 'Nederlandse professor' tegenkwam, die op het eiland onderzoek deed naar de lokale flora. Hij riep mijn vader en vroeg hem hoe de cactus heette. Mijn vader vertelde ons: „Ik zei hem dat ik het niet wist. Het was een oudere man, dus als kleine

jongen dorst (mijn vader gebruikte dorst in plaats van durfde) ik hem niet te zeggen: 'Ja, meneer, dat is een 'kaka di pushi'' (letterlijk kattendrol).”

Vanwege dit verhaal heb ik altijd een zwak gehad voor deze plant. Het is niet een plant die je overal tegenkomt. Vaak groeit hij ook nog op moeilijk bereikbare plekken in de mondi of op heuvels.

Op onze wekelijkse wandelingen met de 'Speurneuzen' (een groep vrienden die elke donderdag een deel van het eiland verkent), komen we hem geregeld tegen.

Sinds enkele jaren ben ik bezig aan een project om alle in de zakflora beschreven planten te fotograferen, liefst ook met bloem en vrucht waar van toepassing. Het idee ontstond toen

een van mijn medewandelaars opmerkte dat hij weinig had aan de zakflora omdat er volgens hem te weinig plaatjes in staan. Het project kreeg dan ook de naam 'Flora voor Fred'.

Alleen bloemen van de 'kaka di pushi' zag ik nooit. In de Zakflora, wat in het wild groeit en bloeit op Curaçao, Aruba en Bonaire van Frater Arnoldo uit 1954 staat bij de beschrijving

van de plant 'er zijn maar enkele exemplaren in bloei gezien'.

Eerder, in het tijdschrift *Lux* (nummer 4, 1945) publiceerde Frater Arnoldo het artikel 'Onze cactussen'. Daarin schreef hij: „De bloem is nooit door mij in het wild gevonden. Door een plant (in) goede teelaarde te kweken verkreeg ik vele bloemen. De kleur is geel, lengte 4,5 tot 5 centimeter, dagbloei.”

Het geduld van Carel de Haseth is beloond met bloemen aan de 'kaka di pushi'. Geel en zalmkleurig.

schone zaak

In de Zakflora en bij het artikel in Lux is dezelfde zwart-witfoto van een bloeiend exemplaar opgenomen. Eén enkele bloem en zo te zien zeker drie knopjes.

De foto is ook te vinden in de publicatie 'Notes on the cactaceae of Curacao, Aruba, Bonaire and North Venezuela' uit 1938 van P. Wagenaar Hummelinck. Het onderschrift bij de foto vermeldt 'fr. M. Arnoldo phot'.

In de huidige editie van Arnoldo's Zakflora (uit 2012) wordt over de *Opuntia curassavica* gezegd 'Bloeit zeer zelden'. In deze editie is een kleurenfoto opgenomen van een exemplaar dat George Thomson, een cactus-specialist uit Schotland, in 2011 in zijn kas in Schotland tot bloei wist te brengen.

Steeds wanneer ik de cactus tegenkwam, keek ik of er ergens een bloem aan zat. Maar hoe ik ook mijn best deed, nooit vond ik een bloem. De plant groeit soms in velden (veldjes), maar zelfs dan was er in de massa aan cactusjes nergens ook maar de schaduw van een bloem te vinden. Omdat de plant vaak op niet echt makkelijk bereikbare plekken groeit, kom je er ook niet elke dag een tegen. Op een aantal plaatsen, onder andere op Cas Abou, vond ik hem ook vlak langs de weg. Dus wanneer ik maar een kans kreeg, reed ik

even langs de vindplaats op Cas Abou, na onze wekelijkse wandeling, op weg terug naar huis. Ontelbare keren maakte ik die omweg en steeds weer zonder resultaat.

Uiteindelijk heb ik een stekje mee naar huis genomen, inmiddels ook alweer een paar jaar terug. Noch in het wild, noch thuis viel er een bloem te ontdekken.

Mijn vrouw heeft een hekel aan de plant. Hij laat namelijk bladschijfjes vallen en die worden dan door de wind door de tuin verspreid. Uiteindelijk heeft mijn vrouw zich erbij neerge-

legd dat ze met een rare figuur getrouwd is.

En toen gebeurde het, warempel. Ik ontdekte onlangs twee knopjes. Uit een was er al een bloem gekomen, die inmiddels was verschrompeld en afgebroken, de andere knop zag er nog gezond uit. Mijn geduld werd na zoveel jaar eindelijk beloond. Er zat een bloem aan. Geel en zalmkleurig, een beetje zoals de bloem van zijn grotere neef, de *Opuntia eliator* (tuna), maar natuurlijk een stuk kleiner.

Ik mag mij dus gelukkig prijzen dat ik na zoveel jaar een van die zeldzame bloemen heb gezien en heb kunnen fotograferen. Geduld is inderdaad een schone zaak.

In tegenstelling tot de andere twee *Opuntia*'s die op het eland groeien, de *Opuntia caraccasana* (infrou op Curaçao en Bonaire en tuna op Aruba) en de *Opuntia eliator* (tuna op Curaçao, tuna di baka of chau op Aruba en shangran op Bonaire), die opstaand groeien, is de *Opuntia curassavica* eerder een liggende plant. De tuna kan tot drie meter hoog worden, de infrou tot twee meter; de kaka di pushi tot 35 centimeter.

Volgens de zakflora heeft de *Opuntia curassavica* als lokale namen: sumpiña of tuna di kolebra (Aruba), yùfrou, kalibru, librá, pupu di pushi en (inderdaad) kaka di pushi. Ik houd het uit eerbied voor mijn vader maar op die laatste naam.

